

Posudek oponentky diplomové práce

Jméno diplomantky: Jana Kolářová

Téma a rozsah práce: Postavení státních příslušníků třetích zemí v EU (72 stran textu)

Datum odevzdání: 22/07/2009

Aktuálnost (novost) tématu

Téma, které si zvolila diplomantka, je velice aktuální. Oblast přistěhovalectví a azylu je v právu ES nejen poměrně nové, ale navíc stále v pohybu. Diplomantka sama na začátku své práce v kapitole 2 ukazuje, jak překotný je legislativně-politický vývoj společné přistěhovalecké politiky; poukazuje nejen na tzv. komunitarizaci problematiky, ale i na dílčí pětileté programy, které se na harmonizaci daných oblastí zaměřují.

Diplomantka se konkrétně zabývá mapováním oblasti přistěhovalectví (ve smyslu Hlavy IV SES), tedy dobrovolné a legální migrace. Tato oblast je v návaznosti na vytváření úpravy sekundárním *acquis* předmětem neustálých změn i ve vnitrostátním právu, což též dodává na aktuálnosti tématu a možném přínosu práce.

Pozitivně lze hodnotit i začlenění kapitoly 5, tedy lidsko-právních aspektů dané problematiky, do předložené práce.

Náročnost tématu

K danému tématu existuje řada primárních i sekundárních pramenů. Jako poměrně náročné se mi obecně jeví – právě s ohledem na množství pramenů – stanovení základní linie práce, tedy zvolení si teze, jejímuž zkoumání bude práce zasvěcena. Diplomantka si jako cíl je cíl práce zvolila analyzovat přístup EU k problematice přistěhovalectví, který také postupně naplňuje. Tento cíl může být na zpracování poměrně náročný, autorka tak také místy bohužel sklouzává k přílišné popisnosti.

Kromě zřejmé jazykové vybavenosti diplomantky byla práce náročná i na širší znalosti oblasti migrace, popř. mechanismů evropské ochrany lidských práv.

Rovněž faktické znalosti náležely k nárokům na volbu tématu. Autorka poskytuje ucelený, kvalifikovaně zpracovaný výklad právní úpravy postavení státních příslušníků třetích zemí v EU v sekundárním právu ES/EU.

Kritéria hodnocení práce

Formální stránka:

Práce má všechny formální náležitosti diplomové práce. Velmi dobrá je stylistická a jazyková úroveň elaborátu. Práce má vyváženou strukturu, členění je logické a jednotlivé kapitoly na sebe věcně navazují. Autorka samostatně pracovala s příslušnými dokumenty i sekundárními prameny. Autorka plně využila literaturu domácí i zahraniční, o čemž svědčí i seznam literatury; poznámkový aparát hodnotím jako kvalifikovaný. Po formální stránce nemám k práci žádných připomínek.

Obsahová stránka:

Diplomantka zvolila velmi zajímavou strukturu práce; gros práce, kapitolu o právní úpravě legální migrace, rozčlenila podle statusových práv vztahujících se k tomu kterému postavení osoby. Tak mohla v řadě případů skutečně komparovat, ať již postavení rodinných příslušníků, či právo na svobodu pohybu a právo pobývat na území členských států u jednotlivých kategorií migrantů.

Autorka popsala jednotlivé dílčí oblasti velmi pečlivě, precizně, je vidět podrobná znalost jednotlivých dokumentů, kterými se zabírá. Je vidět, že problematice rozumí a může ji kvalifikovaně zhodnotit (např. str. 7, 8, 20). Velmi zajímavé jsou pasáže, kde diplomantka provádí srovnání, např. obsahu pojmu rodinný příslušník, či veřejný pořádek pro posuzované směrnice. Velmi pozitivně lze také hodnotit používání judikatury ESD.

K práci mám některé dílčí poznámky. Diplomantka na s. 11 své práce uvádí, že příslušníci třetích zemí mohou získat obdobný status jako dlouhodobě pobývajícím rezidentem po splnění výhodnějších podmínek vnitrostátního práva té které země a následně může nastat problém, kdy ostatní členské země budou zkoumat podmínky, za kterých byl udělen status DPR v prvním státě. Není mi jasné, co tím diplomantka myslela – že bude národní status první země brán druhým státem jako status DPR? Pokud se podíváme na Českou republiku a § 65 a násl. jejího zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, uvidíme právě příklad výhodnější úpravy ve vnitrostátním právu. Nicméně zde – s ohledem na nutnost transpozice směrnice došlo k určitému zdvojení a vedle národního statusu je udělován i DPR, který jediný je relevantní pro ostatní členské státy z hlediska příslušné směrnice. Národní status nemůže být druhým státem stavěn na roveň statusu DPR, je tedy otázkou, zda se citovaná literatura vztahovala právě k tomuto problému?

Diplomantka se krátce věnuje i otázce použití pojmu integrace. Správně zde hovoří o neexistenci explicitní definice daného pojmu a případně cituje judikaturu ESD (C-540/03). Je

otázkou, jak si představit konkrétní situaci, kdy bude nastavena laťka integračních opatření tak vysoko, že nebude splnitelná. Není to možná jen teoretická otázka? Může vůbec něco podobného v praxi nastat – mimo jiné právě vzhledem k postavení EÚLP v právu ES/EU? Ano, toto nebezpečí existuje (a diplomantka sama posléze uvádí v kapitole 5 své práce např. případ *Sen v. Nizozemí* řešený ESLP, a lze si představit situaci, kdy ve skutkově podobném případě nebude možné podle *acquis* práva na sloučení rodiny využít). Kromě teoretického problému tu ale nastává i praktická otázka: jak je možné takovou situaci vyřešit, a to s ohledem na možnosti jednotlivce domoci se svých práv vyplývajících z *acquis*, popř. z EÚLP, v případě, že by v praxi tyto dva systémy mohly mít na jednotlivce různé dopady.

Práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Při ústní obhajobě by se mohla diplomantka zaměřit na následující otázky:

1. Jak se může jednotlivce domoci svých práv, která mu jsou garantována diplomantkou uváděnými směrnici? Např. domoci se statusu DPR či sloučení rodiny, pokud mu nebude (nesouladně s *acquis*) přiznán vnitrostátním právem?
2. Je podle diplomantky namíste uvažovat o nutnosti vytvoření jednotné definice pojmu veřejný pořádek v právu ES/EU? Jak by si takovouto definici představovala? Zasahovaly by do takové definice i nějaké mezinárodněprávní závazky států?

V Praze dne 10. 9. 2009

Oponentka diplomové práce